

ASPECTE PRIVIND CONSERVAREA COLECȚIEI DE FOTE DIN PATRIMONIULUI MUZEULUI MUNICIPAL CÂMPULUNG

Sanda SAFTA

Șef serviciu, Muzeul Municipal Câmpulung

Rodica NIȚU

Conservator, Muzeul Municipal Câmpulung

Abstract: The paper presents aspects regarding the preventive preservation of the collection of popular women's port from the patrimony of the Municipal Campulung Museum. The muscelan port collection is valuable both from artistic point of view and also ethnographical one, being a real heritage testimony of muscelan existence. The presented models as well as their symbolism are timeless evidence of peasant's women artistry and imagination, also being a real heritage ethnographical jewelries, promoted on royal level inclusively by Queen Elisabeta and Queen Maria.

Keywords: ornamentation, ethnography, heritage, evidence, artistry, jewelries.

Secția de Etnografie și Artă Populară „Lilly, Margareta și Gică Ștefănescu” a Muzeului Municipal Câmpulung Muscel din str. Republicii nr. 5, este adăpostită într-o clădire declarată monument istoric în anul 2008, de importanță națională, înscrisă în LMI poziția 368, 369-AG-II-m-A-13578.

Imobilul a fost construit în anul 1735 de tetrilografatul Ștefănescu, ultimul proprietar fiind avocatul Gheorghe Ștefănescu (1888–1959).¹ În 1920 arhitectul câmpulungean D.I. Berechet² a realizat un proiect de restaurare care a fost premiat în anul 1928 la Salonul Oficial de Arhitectură.

Muzeul este organizat tematic, având în structura sa: interioare țărănești specifice zonei Muscel, port popular muscelan de o mare diversitate, obiecte casnice și de uz gospodăresc caracteristice ocupațiilor tradiționale din mediul rural, piese de mobilier pirogravat și sculptat, o bogată colecție de ceramică din toate zonele țării precum și țesături de interior din acest areal geografic.

¹ Mare proprietar urban și rural, jurist, parlamentar, filantrop. Studii liceale și superioare în Capitală. Notificat, frecvent, Gică/Gheorghe Ștefănescu. Suprafețe de teren, imobile, cabinet individual, alte bunuri cu valoare deosebită, București, Câmpulung (Muscel) și localități apropiate, preluate de stat după 1945. Avocat, Baroul Muscel, recunoscut în domeniu, apărarea intereselor unor importante familii din România. Senator în perioada interbelică, reprezentând Partidul Național Liberal. Membru corespondent al Camerei de Comerț și Industrie Argeș (1929). Acțiuni caritabile: rezidirea Bisericii *Flămânda*, Câmpulung (1939–1940), în memoria fiicei sale, Margareta, planuri, arhitectul George Matei Cantacuzino; finanțarea cercetărilor științifice pentru combaterea cancerului, venerarea numelui soției sale, Lilly; donații pentru biblioteca Liceului de Fete, din localitate.

² La orele 11, în ziua de luni 27 ianuarie 1896 se naște Dimitrie, cel de al nouălea născut al negustorului Nae Ionescu Berechet (1835–1905) și al soției sale Maria n. Popescu, (1855–1943) la Câmpulung. Arhitect de renume, D.I. Berechet se stinge din viață la 1 iulie 1969, fiind îngropat în cripta sa de la biserica Parcul Domeniilor (Cașin) din București, ctitoria sa de suflet.

Patrimoniul secției cuprinde 6113 bunuri culturale din mai multe tipuri morfologice: textil, lemn, ceramică, metal, fototecă și clișee pe sticlă.

- Colecția de textile: 1639 piese de port național și țesături de interior (zona Muscel);
- Colecția de ceramică: 1510 piese (zona Muscel și alte regiuni etnografice ale țării);
- Colecția lemn și metal: 1214 piese (zona Muscel);
- Colecția de ouă încondeiate: 165 bucăți (zona Muntenia și Bucovina);
- Fototecă: 945 fotografii și cărți poștale;
- Filmotecă: 610 clișee pe suport sticlă și clișee film alb-negru;

Din totalitatea acestor bunuri culturale, o parte din ele sunt expuse publicului vizitator în expoziția de bază și expozițiile temporare organizate în timpul anului, restul fiind depozitate în depozitele de specialitate: textile, ceramică, lemn și metal conform normelor de conservare în vigoare.

Din domeniul textil putem menționa colecția de ii, de fote, țesături de interior, de marame și cămăși bărbățești.

Numai 1% din colecția de fote, sunt expuse în expoziția permanentă de bază (datorită spațiului muzeal restrâns), iar cu ocazia diverselor expoziții temporare, ateliere interactive sau activități pedagogice realizate în colaborare cu unitățile de învățământ, sunt scoase din depozite și etalate pentru publicul vizitator și alte bunuri culturale, care fac parte din colecția de textile.

Frumusețea și noblețea costumului muscelan a impresionat în decursul secolelor XIX și XX o serie dintre marii maeștrii ai picturii românești, între care Nicolae Grigorescu, Gheorghe Tătărescu, Theodor Aman și Carol Popp de Szathmary, acuarelele, desenele și uleiurile înfățișând omul din popor în strălucitul costum muscelan, evidențiind coloritul și bogăția ornamenticii populare.

Portul popular femeiesc în zona Muscel este tipul de costum cu fotă compus din: acoperă-mântul capului (broboadă, maramă, pălărie), ia (cămașa femeiască), fota, betele și încălțăminte (scarpeți, opinci, ghete). Materiile prime de bază sunt *inul*, *cânepa*, *lâna*, *pieile animalelor* provin de obicei din gospodăria proprie. *Bumbacul* care a început să pătrundă în secolele XVII, XVIII la sate este folosit din ce în ce mai mult, când el se cultivă și pe ogoarele țării noastre. În multe regiuni din țară, în ornamentarea pieselor de port se folosesc două *tehnici* diferite: *alesăturile la război* (cu mâna, cu speteaza și în cocleți) și *broderia cu acul*. Coloritul bogat al ornamenticii populare se realiza prin substanțe colorante extrase din diferitele rădăcini, tulpini și flori de pe plaiurile și din pădurile noastre. Mai târziu, culorile chimice au înlocuit coloranții vegetali și au adăugat noi tonuri cromaticii populare.

Fazele de prelucrare ale materiilor prime sunt numeroase și fiecare acțiune se îndeplinește cu multă meticulozitate. Elementele de port prezintă o bogată și frumoasă compoziție ornamentală. Nici una dintre piesele de port femeiesc nu este lăsată fără ornamente, executate în tehnici dintre cele mai variate, cu un simț artistic desăvârșit, atât de caracteristic pentru populația Muscelului.

Fotele din colecția de port popular sunt foarte valoroase din punct de vedere artistic, majoritatea datând de la începutul sec.al XX-lea și sfârșitul sec. al XIX-lea, lucrate cu măiestrie, pasiune și artă, de către țărancă muscelancă. Multe din piesele textile au fost achiziționate din comune care au aparținut județului Muscel ca: Rucăr, Stoenеști, Albești, Valea Mare, Lerești, Schitu Golești, Poenari, etc. și Câmpulung. O mică parte au fost donate instituției. În Muscel fota strâns înfășurată pe trup dă o ținută maiestuoasă femeilor. Suprafața dreptunghiulară a fotei este împodobită pe trei laturi cu broderii sau alesături din lână, mătase, fir de aur ori argint. Împreună cu cămășile bogat ornamentate, fotele formează un ansamblu foarte bogat și decorativ.

Fota se țese de obicei în patru ițe, însă s-a introdus și fota țesută în două ițe, purtând denumirea de *fotă scorțată*, fiindcă se țese ca și o scoarță. Dimensiunile variază între: lungimea – 1,30 cm și 1,40 cm, iar lățimea între 80–90 cm. Împodobirea fotei se face fie din țesătură și în acest caz constă din simple vergi (dispuse totdeauna vertical pe lățimea ei), sau aleasă cu mâna la război în motive geometrice, florale sau vegetale. Înainte de 1880, ea consta din niște vârgi sau benzi late, așezate la capetele fotei sau la poale. După anul 1900 a survenit o modificare în ornamentarea fotei ales, treptat, alesăturile de la capete au devenit mai bogate, iar fâșiile s-au lățit mai mult. Fota a început să fie înconjurată de jur împrejur, în afară de partea superioară, de o alesătură lată, din lână, mătase sau fir. Și la ornamentarea fotelor mai noi s-a păstrat echilibrul compoziției decorative.

Fota se ornamează în motive geometrice sau florale, în banda lată de 20–30 cm, numită „vargă”, deasupra motivelor apare altul mai îngust. Pe partea care se suprapune, cea din față numită „căpătâi”, întâlnim același motiv de pe poale, spatele rămânând neornamentat sau se ornamează mai simplu. Celălalt căpătâi sau „căpătâiul înfundat” nu se ornamează decât cu vârgi în aceleași culori din motivul fotei. Femeile mai tinere poartă fota de lucru brăzdată de dungulițe în rînduri verticale dese, iar cele mai în vârstă, fota neagră de lucru. În Muscel, varga de la poale are diverse denumiri ca: *mînz*, *bantă* sau *nadă*. Termenul de *nadă* a rezultat, când în zonă, după Primul Război Mondial, s-a început executarea pe scară industrială a unor fișii colorate, care se coseau la poala fotei negre, având o lățime de circa 12 cm.

Motivele ornamentale geometrice mai frecvente întâlnite sunt: romb, romboid, pătrat, triunghi, hexagon, linii, puncte, etc. Acestea sunt îmbinate armonic datorită unui simț dezvoltat al artistul popular, realizând o gamă impresionantă de elemente decorative cu caracter geometric. De asemenea, în decorarea fotei nu lipsesc nici motivele vegetale, putând apărea singure, sau în asociere cu motivele geometrice, ele fiind stilizate în mod constatnt de-a lungul anilor. Toate au în compoziția ornamentală roluri diferite, unele marcând contururile câmpurilor ornamentale sau brăzdează orizontal aceste zone, sau devin elemente centrale ale unui ornament.

După tipul de fotă ornamentată se disting două categorii: cele care se purtau în zilele de lucru și altele în zilele de sărbătoare.

Din punct de vedere cromatic, fota este țesută din bumbac sau fir din lână, simplă (neagră) sau cu deosebit de ornamentată cu fir de mătase în nuanțe de maro, roșu, grena, mov, galben, verde și albastru, în asociere uneori cu firul metalic auriu și argintiu, fir janir, sau fir nylon. Această multitudine de culori și bogăție decorativă deosebește costumul popular de Muscel de celelalte costume din alte zone ale țării.

Arta populară românească păstrează un fond comun, manifestat în elemente ornamentale, de culoare, de formă, în categorii de obiecte. Acestea sunt elementele tradiționale care se păstrează în timp, peste orânduirii și formează caracteristica artei populare românești, îi dau unitate și îi definesc specificul etnic.

Portul românesc este unitar pe tot teritoriul țării, prin piesele care îl alcătuiesc, prin elemente caracteristice, ornamentale și cromatice. Fondul comun se exprimă într-un stil propriu, în care se îmbină elemente de formă, ornamentală, cromatică cu respectarea unor reguli de compoziție specifice artei decorative. Fondul comun se îmbogățește mereu prin elemente noi, care apar datorită condițiilor specifice unei regiuni, dintr-o orânduire dată.

În funcție de materialul cu care este țesută fota, le-am clasificat astfel:

- Fotă cu fir metalic auriu și argintiu;
- Fotă cu fir genel (janel, janir) auriu și argintiu;
- Fotă cu fir nylon (lame) auriu și argintiu;
- Fotă cu fir mătase;

– Fotă cu fir din lână.

Vom prezenta câteva din aceste modele de fote în funcție de materialul component:

– Fotă – Nr. inv. 1730/390

Proveniență: Achiziționată în anul 1973, din Câmpulung Muscel, jud. Argeș.

Datare: Sec. XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir metalic argintiu și auriu, mătase.

Dimensiuni: L = 136 cm, l = 88 cm

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice (romburi) cu fir metalic auriu și argintiu, mătase mov și bleumarin. Decorul dispus aproape pe toată suprafața în două registre late, la căpătâi și poale, la celălalt capătâi cu un registru îngust cu fir metalic auriu.

Cromatică: negru, auriu, argintiu, mov, bleumarin.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 240/240

Proveniență: Achiziționată în anul 1976, din Câmpulung Muscel, jud. Argeș.

Datare: Sec. XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir metalic argintiu, mătase.

Dimensiuni: L = 125 cm, l = 75 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice (rombul în trepte) cu fir metalic argintiu, picată cu mătase grena și portocalie. Decorul dispus aproape pe toată suprafața în două registre late la căpătâi și poale, la celălalt capăt, cu cinci vârguțe cu fir metalic argintiu din țesătură.

Cromatica: negru, argintiu, grena, portocaliu.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4171/1285

Proveniență: Donație în anul 2007, din Câmpulung Muscel, jud. Argeș.

Datare: ½ Sec.XIX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac verde, cusut cu fir metalic auriu și argintiu.

Dimensiuni: L = 150 cm, l = 92 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane verde deschis, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice, motive florale și fitomorfe cu fir metalic auriu și argintiu. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late la căpătâie și poale, chenar tot cu motive geometrice care încadrează registrele. Între cele două căpătâie un alt registru cu motive fitomorfe și florale.

Cromatica: verde deschis, auriu, argintiu.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4059/1235

Proveniență: Donație în anul 1998, din Câmpulung Muscel, jud. Argeș. Fota provine din com. Văleni, jud. Dâmbovița.

Datare: ½ Sec.XIX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, fir metalic auriu, încheiat cu croșeta.

Dimensiuni: L = 135 cm, l = 80 cm.

Descriere: Fotă de formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentația la partea din față aplicată din șase registre orizontale cu motive florale și fitomorfe, despărțite de câte un registru îngust cu motive florale. Poalele aplicate cu două registre înguste cu motive florale. Celălalt capăt țesut cu vârgi roșii, mov și romburi din mătase albă și fir janir. Pe margini colțișori croșetați.

Cromatică: negru, auriu, roșu, alb, mov.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 272/272

Proveniență: Achiziție în anul 1975, din com. Rucăr, jud. Argeș.

Datare: ½ Sec.XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în două ițe, urzit lână, cu fir janir auriu și argintiu, lână galbenă, roz, albastru, verde, mov, bleumarin; cusut, croșetat.

Dimensiuni: L = 133 cm, l = 78 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din lână roșie, țesută în două ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive florale cu fir janir auriu și argintiu și cu lână galbenă roz, mov, albastru, bleumarin, verde. Decorul dispus pe toată suprafața cu opt registre verticale florale, la poale și pe una din părți a fotei cusută o bentiță cu colțișori croșetați din lână albastră, pe margine vărguțe cu fir janir din țesătură.

Cromatică: roșu, auriu, argintiu, verde, mov, roz, albastru, galben, bleumarin.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 266/266

Proveniență: Achiziție în anul 1975, din com. Rucăr, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir janir auriu și argintiu, arnici albastru, roz.

Dimensiuni: L = 127 cm, l = 83 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive florale cu fir janir auriu, cu arnici albastru, roz și motive geometrice. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late la căpătâi și poale, chenar colțișori care încadrează registrele, la un capăt cu X suprapuse și un alt rând de colțișori.

Cromatica: negru, auriu, argintiu, albastru, roz.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4241/1353

Proveniență: Achiziție în anul 2008, din loc. Câmpulung, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnica: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir janir auriu și argintiu, mătase grena.

Dimensiuni: L = 130 cm, l = 85 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice cu fir janir auriu, picată cu mătase grena. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late la căpătâi și poale, chenar colțișori care încadrează registrele, la celălalt căpătâi cu vârguțe fir janir din țesătură. Spatele cu un rând de motive geometrice (romburi).

Cromatica: negru, auriu, argintiu, grena.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4887/1519

Proveniență: Achiziție în anul 2013, din loc. Costești, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnica: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac cu mătase vișinie și albastră, cu fir janir auriu și argintiu, mătase grenă, verde, roz, mov, maro.

Dimensiuni: L = 127 cm, l = 74 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre și mătase vișinie și albastră, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice cu fir janir auriu și argintiu, și mătase grenă, verde, mov, roz. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late (cu registre înguste fiecare) la căpătâi și poale, chenar colțșori cu fir janir, care încadrează registrele, la celălalt căpătâi cu vârguțe fir janir din țesătură. Spatele cu două rânduri de romburi.

Cromatică: vișiniu, albastru auriu, argintiu, grenă, verde, mov, roz, maro.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4820/1489

Proveniență: Achiziție în anul 2013, din com. Stoenest, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnica: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir lame auriu.

Dimensiuni: L = 135 cm, l = 71 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane albastre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice cu fir lame auriu. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late la căpătâi și poale, chenar care încadrează registrele, la celălalt capăt cu cinci vârguțe din fir lame auriu.

Cromatica: albastru, auriu.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4830/1499

Proveniență: Achiziție în anul 2013, din loc. Câmpulung, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu fir lame auriu și argintiu, mătase roșie, albastru, roz, mov.

Dimensiuni: L = 145 cm cm, l = 70 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive florale și geometrice cu fir lame auriu și argintiu și cu mătase roșie, roz, mov, albastru. Decorul dispus pe aproape toată suprafața un registru lat la căpătâi, la poale un registru îngust cu motive geometrice și deasupra lui un rând cu flori, chenar care încadrează registrele, la celălalt căpătâi cu vărguțe din țesătură.

Cromatica: negru, auriu, argintiu, roșu, mov, roz, albastru.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 4256/1368

Proveniență: Achiziție în anul 2008, din loc. Câmpulung, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu mătase grenă, mov, verde, albastru, bej, maro, croșetat cu mătase bej.

Dimensiuni: L = 138 cm cm, l = 72 cm .

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice, cu mătase verde, grenă, albastru, mov, maro.

Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre la căpătâi și poale mai îngust, la celălalt căpătâi cu vârguțe maro, grenă, albastru, bej din țesătură. Pe o margine colțișori croșetați din mătase bej.

Cromatica: negru, grenă, albastru, verde, mov, bej.

Stare de conservare: bună.

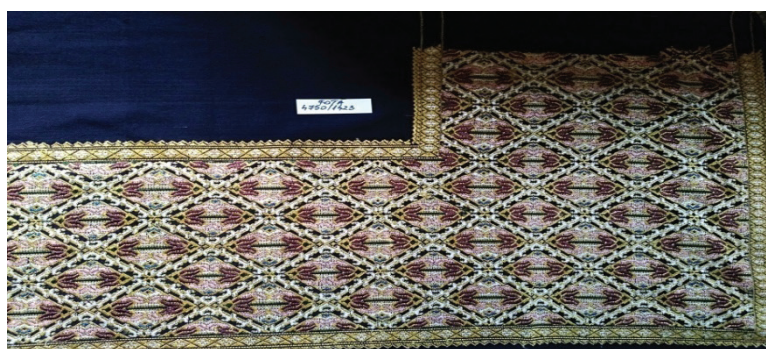
– Fotă – Nr. inv. 4750/1423

Proveniență: Achiziție în anul 2012, din com. Poenari de Muscel, jud. Argeș.

Datare: Sec. XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, cu mătase grenă, mov, verde, albastru, bej, maro, croșetat cu mătase bej

Dimensiuni: L = 142 cm, l = 70 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane negre, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive florale (laleaua) și geometrice, cu mătase verde, grenă, bleumarin, alb, galben, roz. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late la căpătâi și poale, un chenar cu motive geometrice care încadrează cele două registre, la celălalt căpătâi cu vârguțe galbene din țesătură.

Cromatica: negru, grenă, bleumarin, verde, alb, galben, roz.

Stare de conservare: bună.

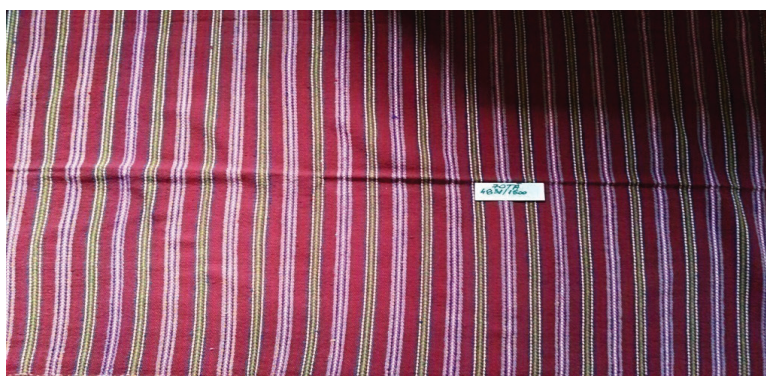
– Fotă – Nr. inv. 4831/1500

Proveniență: Achiziție în anul 2013, din loc. Câmpulung, jud. Argeș.

Datare: Sec. XX

Material, tehnică: Fotă țesută la război în două ițe, urzit lână, mătase, croșetat.

Dimensiuni: L = 132 cm, l = 76 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din lână roșie, țesută în două ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice, cu lână galbenă, albastru, bleumarin, verde și mătase. Decorul dispus pe toată suprafața în vărgi multiclore cu lână și mătase diferite nuanțe. Pe margine cu colțișori croșetați din mătase roșie.

Cromatica: roșu, verde, albastru, galben, bleumarin, alb, roz.

Stare de conservare: bună.

– Fotă – Nr. inv. 3571/654

Proveniență: Achiziție în anul 1982, din com. Lerești, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnica: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit bumbac, lână vernil, verde, roz, bleu, roșu, bleumarin.

Dimensiuni: L = 128 cm, l = 91 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din cotoane mov, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive florale și fitomorfe cu lână de diferite nuanțe. Decorul dispus pe aproape toată suprafața cu motive la cele două căpătâie și poale, între ele un alt rând cu motive florale.

Cromatica: mov, bleu, roșu, verde, roz, bleumarin, siclam, alb.

Stare de conservare: relativ bună.

– Fotă – Nr. inv. 1255/903

Proveniență: Donație în anul 1971, din Câmpulung Muscel, jud. Argeș.

Datare: Sec.XX

Material, tehnica: Fotă țesută la război în patru ițe, urzit lână, mătase.

Dimensiuni: L = 138 cm, l = 86 cm.

Descriere: Formă dreptunghiulară, din lână roșie, țesută în patru ițe, aleasă cu mâna la război, ornamentată cu motive geometrice cu lână verde și mătase galbenă și albă. Decorul dispus pe aproape toată suprafața în două registre late unul la căpătâi și altul la poale, celălalt căpătâi cu vârgi din țesătură.

Cromatică: roșu, verde, galben, alb.

Stare de conservare: Relativ bună.

Aspecte privind conservarea colecției

Funcția specifică de *conservare* a patrimoniului științific concentrează toate activitățile având ca finalitate păstrarea nealterată a acestui patrimoniu, atât material, cât și științific. Ansamblul acestor activități cuprinde:

- Asigurarea securității muzeului;
- Activitatea de conservare;
- Activitatea de restaurare.

Activitatea de conservare cuprinde atât conservarea preventivă (pasivă), constând în măsuri de optimizare a ambientului, cât și în conservarea activă, cuprinzând tratamente aplicate pieselor (de curățire, de consolidare și de protecție). În depozitele muzeale se desfășoară o conservare preventivă (pasivă) și doar dacă este cazul se aplică și conservarea activă.

Factorii de deteriorare a bunurilor din muzee sunt:

- Factori ambientali: pe de o parte microclimatul (temperatura, umiditatea și compoziția chimică a atmosferei) iar pe de altă parte mediul luminos;
- Factori mecanici: presiuni, tensiuni, frecări;
- Factori chimici: acizi și substanțe caustice în emanații difuzate în atmosferă;
- Factori biologici: bacterii, alge, ciuperci, vegetații saprofite, insecte (moli, carii, termite), rozătoare;
- Catastrofe naturale: cutremure, inundații, incendii;
- Acțiunea omului: intenționată sau incompetentă;

În depozite cât și expoziții, aplicăm măsuri de prevenire și control a activității factorilor dăunători, atât metode tradiționale, cât și metode noi.

Colecția textile se află în depozitul situat la demisolul secției istorie, strada Negru Vodă 119. Construcția monument istoric, înscrisă în LMI la poziția: 345.AG-m-B-13555, a fost construită pentru a fi sediul Administrației Financiare, între anii 1934–1936, după planurile arhitectului Statie Ciortan³.

Monumentul istoric din str. Negru Voda nr. 119, a reușit de-a lungul existenței sale să fie evidențiat, atât din punct de vedere arhitectural, cât și istoric, punându-și în valoare și valoarea de utilizare. O parte din imobil servește Administrației Financiare, iar o altă parte, partea dinspre strada principală, este administrată de Muzeul Municipal Câmpulung unde din anul 1977 se află secțiile Istorie, Artă Plastică și Științele naturii, iar la demisol se află 5 depozite. Asemeni tuturor clădirilor ridicate în perioada mai sus amintită și acest edificiu are probleme în ceea ce privește conservarea, respectiv infiltrații la nivelul acoperișului, infiltrație ascensională, modificări cromatice la nivelul fațadelor, proasta gestionare a sistemului de colectare a apei pluviale,

³ S-a născut în 1876 în comuna Roșița, pe atunci în județul Mehedinți. La Școala de arhitectură din București (absolvită în 1904) i-a avut profesori de arhitectură pe Ion Mincu și Ermil Pangratti, cărora le datorează orientarea înspre stilul neoromânesc. A fost arhitect-șef și director al secției tehnice a Ministerului de Finanțe, postură din care realizează un întreg program al percepțiilor fiscale, atât în București cât și în țară, lăsându-i-se libertatea de a le proiecta în stil neoromânesc. Activitatea sa profesională se completează cu cea de profesor la Școala Superioară de Arhitectură. În perioada 1929–1932 a condus Societatea Arhitecților din România.

probleme care ne crează dezechilibre din punct de vedere al microclimatului, atât în expoziția de bază cât și în depozite.

Dat fiind regimul de proprietate, clădirea fiind proprietatea Administrației Financiare, Muzeul Municipal Câmpulung nu poate interveni asupra edificiului din punct de vedere a remedierii deficiențelor, decât la nivel de mici intervenții de întreținere.

La demisol alături de depozitul secției etnografie, se află și depozitul de artă plastică, iconografie, bibliotecă și fond documentar, istorie și personalități și științele naturii, în fiecare dintre ele confruntându-ne cu aceleași probleme legate de microclimat.

Din fericire prin măsuri preventive și mai ales prin monitorizare permanentă, am reușit să ținem sub control condițiile microclimatice, evitând astfel orice posibil atac fungic sau biologic.

Din punct de vedere al dotărilor, încercăm să ne descurcăm cu câteva dezumidificatoare, în fiecare depozit sunt amplasate termohidrometre, iar pentru perioada funcționării centralei, caloriferele sunt reglate în parametrii admiși, iar fiecare calorifer are atașate umidificatoare ceramice.

În ceea ce privește colecția în discuție, de-a lungul timpului a trecut prin toate etapele de conservare și ne referim aici la perioada în care conform normelor perioadei, era folosită naftalina, acum interzisă, procedeu care ne-a creat probleme, atât în ceea ce privește colecția, cât și al sănătății personalului. Este bine cunoscut faptul că acest produs face parte din lista produselor cancerigene.

Am aerisit și curățat de stratul aplicat de naftalină și am schimbat sistemul de așezare, mai accesibil, cu mijloacele de care am dispus. Am folosit aceleași rafturi, pe care le-am acoperit cu folie cu bule, împachetând pe lung fotele, iar între laturile împăturite, am așezat hârtie subțire. Peste fiecare, am așezat o bucată de folie cu bule și numărul de inventar la vedere, atât cel cusut pe obiect, cât și cel scris pe cartonaș, pentru o ușoară identificare. Am folosit sistemul așezării una peste cealaltă, la final infoliindu-le pe toate cu bucata de folie din prelungirea celei așezate pe raft, creând astfel un labirint ambiental, izolându-le cumva de orice noxă sau infestare biologică.

Între fote am aplicat pliculețe antimolii, iar la terminarea așezării de sus până jos am aplicat pentru protecție, perdele camuflante. Nu toate piesele din colecție sunt într-o stare bună de conservare, dată fiind proveniența lor, donații sau achiziții. Multe au nevoie de restaurare, dar cum muzeul nu are restaurator pe suport textil, noi încercăm să le menținem starea actuală prin măsuri preventive.

Depozitul este prevăzut cu geamuri cu orientare spre răsărit și miazăzi, pe care am aplicat prin lipire un autocolant care nu permite intrarea razelor solare.

În spațiul de depozitare, podeaua este din plăci de lemn stejar, respectiv parchet, încălzirea este centralizată, iluminatul se realizează cu tuburi fluorescente cu lumină albă, ferestrele sunt acoperite cu material textil de culoare neutră și autocolant. Fiind poziționat pe colț, are doi pereți exteriori, unul pe latura estică, iar celălalt pe cea sudică. Această orientare determină expunerea directă a zidurilor la radiația solară timp de 4 – 5 ore zilnic. Spațiul este prevăzut cu ferestre cu gratii, de dimensiuni mari, la fel și ușa de intrare. Ferestrele au tocurele din lemn, tot atât de vechi ca și clădirea muzeului, etanșeitatea pe alocuri este deteriorată, reprezentând puncte vulnerabile ale rezistenței termice. Zidurile sunt de 0,80 m grosime, din cărămidă, acoperite cu mortar și finisate cu var pe interior, cu probleme de infiltrație ascensională. Amplasat într-o încăpere la demisol, cu o structură cu rezistență termică mai scăzută, cauzată de etanșeitatea precară a ferestrelor, izolarea termică inexistentă a exteriorului zidurilor și de cei 2 pereți exteriori, reprezintă principalele motive care provoacă uneori instabilitate microclimatică în acest spațiu.

Aspecte din depozit textile

A fost montat și un sistem de securitate respectiv camere video. În depozit este instalat un termohigrometru digital și un dezumidificator, care este descărcat periodic, măsură necesară datorată prezenței umidității ascensionale.

O dată pe săptămână, sunt citite aparatele și se face reglajul în funcție de necesități. La calorifere au fost instalate termostate, care pot fi reglate pentru anume valori ale temperaturii. Microclimatul este monitorizat, este menținut stabil, se înscrie în limitele acceptate de regulile de conservare: 18/20°C, umiditatea relativă se situează în jurul valorii de 50–55% însă iarna, când funcționează sistemul de încălzire, pentru a menține această valoare a umidității constantă, au fost instalate și umidificatoare ceramice cu apă, pe calorifere.

Este bine cunoscut faptul că procesul de îmbătrânire nu poate fi oprit, ci doar frânat sau încetinit, prin aplicarea de măsuri care să asigure etalarea și manipularea corectă a acestor bunuri, precum și prin menținerea lor într-un ambient corespunzător.

Concluzii

Pe baza observațiilor făcute în timp, considerăm că cea mai bună metodă de eliminare a daunătorilor și degradărilor de orice tip, atât în depozitare cât și în expunere este prevenția.

Bibliografie

- Bănățeanu, Tancred, Focșa, Gheorghe, Ionescu, Emilia – *Arta Populară în Republica Populară Română. Port. Țesături. Cusături*, Ed. de Stat pentru Literatură și Artă, Sibiu, 1957.
- Bobu Florescu, Florea, Stahl, Paul, Petrescu, Paul – *Arta Populară din zonele Argeș și Muscel*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1967.
- Bobu Florescu, Florea – *Portul Popular din Muscel*, Ed. de Stat pentru Literatură și Artă, 1957.
- Creangă, Doina, Maria – *Bazele conservării științifice*, Ed. Universității Suceava, Suceava, 2005.
- Doagă, Aurelia – *Ii și cămăși românești*, Ed. Tehnică, București, 1981.
- Gutman, Marta – *Tendențe în conservarea preventivă*, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2009.
- Mavrodin, Teodor și colaboratorii – *Argeșul și Mușcelul. Spații istorice ale românismului*, vol.II, Ed. Tiparg, Pitești, 2013.
- Moldoveanu, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor muzeale*, ediția a IV-a, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.
- Săvoiu, Adrian, Chița, Gheorghe, Crăciun, Ioan – *Chipuri de odinioară din Muscel*, Ed. Ars Docendi, București, 2010.
- Săvoiu, Adrian, – *Câmpulungul în mărturiile vremii*, Ed. Ars Docendi, București, 2008.
- Tomida, D., Ecaterina – *Cusăturile și broderiile costumului popular din România*, Ed. Tehnică, București, 1972.
- Vlăduțiu, Ion, – *Creatori populari contemporani din România*, Ed. Sport – Turism, București, 1981.
- *** *Modele de cusături pentru costume naționale române culese în Județul Muscel*, Ed. Ars Docendi, București, 2010.